

BULLETIN

Filozofický bulletin
Nová Akropolis

august 2017

Myšlienka na mesiac:

„Úsmev vždy neznamená, že je človek šťastný. Niekedy to znamená, že je silný.“

Neznámy autor

ÚVODNÍK

Milí čitatelia,

vitajte pri čítaní ďalšieho čísla nášho filozofického bulletinu. Keďže letné mesiace sú, okrem iného, aj symbolom mnohých dovolenkových ciest, či už za poznáním, za slnkom a vodou alebo za krásami prírody, rada by som sa v tomto úvodníku spoločne s vami zamyslela nad jednou z ciest, ktorú máme k dispozícii všetci, a tou je cesta v našom vlastnom vnútri.

Od pradávnych čias nás texty a úvahy veľkých filozofov a mudrcov učia, že každý z nás sa pohybuje súčasne v dvoch svetoch: vo svete vonkajšom a vo svete vnútornom. Vonkajší svet nás svojimi siločiarami času a priestoru privádza do rozličných situácií, príjemných aj nepríjemných, očakávaných aj prekvapivých, pripravuje nám nespočetné výzvy, príležitosti, ale aj prekážky a bludiská. A vnútorný svet je tým, v ktorom s týmito skúsenosťami narábame, v ktorom produkujeme a spracúvame naše myšlienky, emócie, postoje, vlastnosti, tušenia, plány a sny.

Vnútorný svet každého človeka je rovnako bohatý ako svet vonkajší: sú tu hory aj priepasti, rieky a jazerá, bohatá flóra a fauna našich spomienok, dobrých aj horších stránok našej osobnosti, zamyslení, pocitov, želaní, radostí aj starostí. Slnčné dni sa striedajú s búrkami a víchricami a na nebi našich hodnôt niekedy žiaria tisíce hviezd a inokedy je zatienené mrakmi našich pochybností.

Našu vnútornú cestu môžeme prechádzať viacerými spôsobmi, môžeme si jej byť viac alebo menej vedomí, môžeme ju vnímať ako dar aj ako záťaž, môžeme na nej byť bdelí alebo driemať, všetko závisí od nášho uhla pohľadu a nášho vlastného

rozhodnutia. Preto sa v mnohých filozofických a učeníckých tradíciách žiaci nazývali „tí, ktorí sú na ceste“, pretože prijali túto vnútornú cestu ako dar a výzvu pracovať na sebe, učiť sa a postupne nadobúdať väčšie a hlbšie pochopenie udalostí, ktoré život prináša, a čoraz lepšie využívať možnosť vyťažiť z nich poučenie a múdrosť.

Filozofia nás učí, že keď sa človek rozhodne vedome vykročiť na túto cestu, ona sa mu postupne otvorí a povedie ho od jedného záchytného bodu k druhému a ponúkne mu nespočetné príležitosti na prácu s emóciami a charakterom, s postojmi a názormi, s vôľou a sebaovládaním. Rozjímanie a správne nasmerovaná pozornosť na tejto ceste pomôžu rozvinúť vnímavosť a jemnosť, cibrenie charakteru a práca s hodnotami zasa pomôžu nadobúdať nové prostriedky a spôsoby, ako môžeme obohatiť seba aj naše okolie.

V mytológiách klasických kultúr je táto cesta opisovaná ako „cesta hrdinu“, ktorý kráča za naplnením svojho poslania a postupne sa stretáva s mnohými výzvami, ktoré zdoláva a ktoré mu prinášajú nové schopnosti a hlbšie chápanie samého seba aj zákonitostí sveta a života. Starodávne hrdinské mýty sú súčasne aj nadčasovými mapami a sprievodcami na tejto ceste.

Každý z nás má dostatok prostriedkov na to, aby vykročil na svoju vnútornú cestu, na toto „all inclusive“ dobrodružstvo, ktoré môžeme prežívať po celý život. Želám nám všetkým pevné kroky, nazbieranie cenných skúseností aj hlboký pocit radosti z kráčania.

Mgr. Kamila Hermannová
riaditeľka Novej Akropolis na Slovensku

KRÁTKY PRÍBEH

Život po živote

Dve bábätká sa v brušku svojej mamy rozprávajú:

„Veríš na život po pôrode?“

„Určite. Niečo predsa po pôrode musí byť. Možno sme tu hlavne preto, aby sme sa pripravili na to, čo bude nasledovať potom.“

„Hlúposť. Žiadny život po pôrode neexistuje. Ako by vôbec mohol vyzerat?“

„To presne neviem, ale určite tam bude viac svetla ako tu. Možno budeme behať po vlastných a ješť ústami.“

„To je ale nezmysel! Behať sa nedá. A ješť ústami? To je na smiech! Živí nás predsa pupočná šnúra. Niečo ti poviem: život po pôrode je vylúčený – veď pupočná šnúra je už teraz príliš krátka.“

„Nie, nie, určite niečo bude. Ibaže bude asi všetko inak, než ako sme zvyknutí.“

„Ale nikto sa predsa odtiaľ po pôrode nevrátil. Pôrodom sa život jednoducho končí.“

„No, ja presne neviem, ako to bude po pôrode vyzerat, ale v každom prípade uvidíme mamu a tá sa o nás postará.“

„Mamu? Ty veríš na mamu? A kde má tá mama podľa teba akože byť?“

„No predsa všade okolo nás! V nej a vďaka nej žijeme. Bez nej by sme vôbec neboli.“

„Ja tomu neverím. Žiadnu mamu som nikdy nevidel, takže je jasné, že neexistuje.“

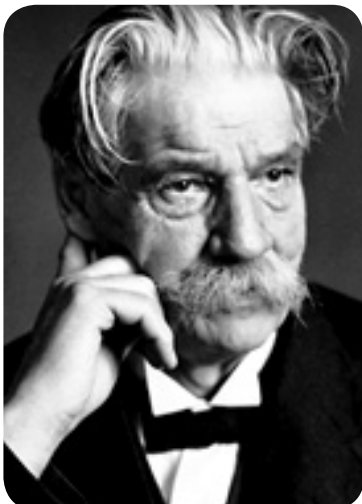
„No ale niekedy, keď sme ticho, môžeš počuť ako spieva alebo cítiť ako hladí náš svet. Vieš..., ja si naozaj myslím, že skutočný život nás ešte len čaká...“

Neznámy autor

INŠPIRATÍVNE OSOBNOSTI

Albert Schweitzer

Boli a sú na svete ľudia, ktorí neboli inšpiráciou len pre svoje blízke okolie, ale ich život, ktorý bol plný lásky, odhodlania a zmysluplnosti bol a je motiváciou pre celú generáciu. A takýto život prežil aj človek, ktorého nazývali právom - lekárom duše – Albert Schweitzer.

Postupná cesta k medicíne

Narodil sa 14.1.1875 v rodine evanjelického farára, kde bol vychovávaný k slobode a rešpektu individuality človeka. Z jeho rozprávania príbehov z detstva je zrejmé, že to bol človek, ktorý sa už narodil s vysokými morálnymi hodnotami vpísanými do duše, a ktorý si dokázal odniesť z každého zážitku hlboké poznanie. Okrem toho bol mimoriadne vnímavý na hudbu a spev a rozvíjal hlbokú lásku a úctu k prírode.

Neskôr študoval na gymnáziu, kde k svojim záľubám pridružil záujem o politiku, ktorej rozumel už vo veku 10-tich rokov prirodzeným spôsobom

s hlbokým zmyslom pre humánnosť a spravodlivosť. Na stredoškolské časy nadviazal štúdiom hudby v Paríži. V roku 1893 začal študovať na univerzite v Štrasburgu – a to dva odbory naraz – teologický a filozofický. Stal sa vikárom a začal pracovať na teologických dielach, ale aj na obsiahlej knihe o J. S. Bachovi a knihe o stavbe organu.

Uprostred svojej rozmanitej činnosti Albert Schweitzernikdy nezabúdala otázku zmyslu života. Úspechy ho právom tešili, ale zreteľne videl, že mu niečo chýba. Jedného dňa mu padol zrak na výzvu Parížskej misijnej spoločnosti, ktorá hľadala lekára na prácu medzi domorodým obyvateľstvom Gabunu, severnej provincie vtedajšieho francúzskeho Konga. Videl svoj cieľ jasne pred sebou.

13.10.1905 (mal 30 rokov) oznámil svojim rodičom, že sa pustí do štúdia medicíny, aby potom mohol odísť do rovníkovej Afriky.

Život v Afrike a jeho výzvy

V roku 1912 odišiel s manželkou Helenou do Afriky do Lambarena a za mimoriadne ťažkých podmienok začal pracovať ako lekár a tu s malými vynútenými prestávkami zostal až do konca života. Neustále pracoval v oblasti medicíny a zároveň vždy pracoval aj fyzicky na stavbách nemocnice.

Po pár mesiacoch v Afrike napísal svojim priateľom: *„Každý deň, keď idem ráno do nemocnice, pokladám za nepochopiteľnú milosť, že môžem preukazovať ľuďom dobro a udržiavať ľudský život teraz, keď toľko ľudí z povinnosti musí prinášať iným ľuďom bolesť a smrť. Tento pocit ma povznáša nad akúkoľvek únavu.“*

Prišla vojna a podmienky sa ešte zhoršili, Albert Schweitzer si však zaujímavo zachovával duševnú sviežosť a písal diela o kultúre a etike.

Tajomnosť života a úcta k nemu

Rozmýšľal často o etike a o našom duchovnom pomere k svetu; snažil sa dopátrať príčin, ktoré privodili úpadok našej civilizácie a ako praktický filozof hľadal aj nápravu.

Domnieval sa, že človek je veľkou obeťou veľkého rozmachu materiálnej strojovej civilizácie, ktorá so sebou prináša sploštenie a spovrchnenie života; moderný človek prepadá čím ďalej, tým viac duchovnej nesamostatnosti, nesprávnym hodnoteniam dejinných a daných skutočností, škodlivému nacionalizmu, ktorý z toho vzniká a desivej nehumánosti.

Etický názor, podľa Alberta Schweitzera, vyžaduje úctu k životu – a táto najvyššia idea sa vinie celou

Schweitzerovou filozofiou, ale hlavne je naplnená jeho životnou praxou.

„Ak sa človek zamyslí nad tajomnosťou svojho života a vzťahov, ktoré sú medzi ním a okolitým svetom, potom nemôže inak, ako mať úctu k životu, ako ku svojmu vlastnému, tak ku všetkému životu, s ktorým prichádza do styku a túto úctu prejavovať v eticky kladnom vzťahu ku svetu. Jeho život sa stane tak v každom smere ťažším, než keby ho žil sám pre seba, ale zároveň tiež bohatším, krajším a šťastnejším. Prázdne žitie sa takto zmení na skutočné prežívanie života.“

Jeho etika našla svoje prirodzené vyvrcholenie v jeho mierovom úsilí. Dostal niekoľko oficiálnych uznaní, vrátane Nobelovej ceny (v roku 1954).

Albertovi Schweitzerovi išlo hlavne o to, aby človek nebol len tvorom mysliacim a hľadajúcim, ale hlavne konajúcim.

„Skutočne etickým je človek len vtedy, keď poslúchne nutnosť a pomôže životu všade tam, kde pomôcť môže a vystríha sa škodiť všetkému živému. Nepýta sa na koľko ten alebo onen život si zaslúži ohľad a lásku, ani do akej miery je schopný citu. Neodtrhne list zo stromu, neodlomí kvet a dáva pozor, aby nezašliapol nejaký hmyz. Keď počas letnej noci pracuje pri lampe, nechá radšej okno zatvorené a dýcha dusný vzduch, než aby videl ako hmyz za hmyzom padá na jeho stôl so spálenými krídlami.“

Renáta Kopcová

Použitá literatúra:

SCHWEITZER, A., 2013. *Z môjho detstva a mladosti*, Liptovský Mikuláš : TRANOSCIUS a.s., 2013. 70s. ISBN 80-7140-251-6
 BALCAR, J., 1967. *Albert Schweitzer. Člověk člověku bratrem*, Praha : KALICH, nakladatelství a knihkupectví, s.r.o., 1967. 128s.

NA ZAMYSLENIE

Ako rozpoznáme skutočnú odvahu?

Aj keď sú takí, ktorí hovoria o odvahe rozumovej a odvahe inštinktívnej, nazdávame sa spoločne s Platónom, že keď sa tieto duality prejavujú tak jasným spôsobom, je to preto, že daný človek nevedel vniesť do svojho vnútra poriadok. Keď v ňom existuje poriadok - jedna z foriem ako nazvať spravodlivosť - existuje aj súlad medzi jeho racionálnym rozmyšľaním a emóciami, akokoľvek inštinktívne by boli. Ak prevláda inštinkt, odvaha sa stáva opovážlivosťou a núti človeka vrhať sa do nebezpečenstiev, ktoré presahujú jeho schopnosti, alebo ktoré len uspokojujú jeho márnomyseľnosť, a v takom prípade sa viac približuje k neúspechu ako k víťazstvu. Ak prevláda len chladné rozmyšľanie, je možné, že nestojíme pred človekom odvážnym, ale jednoducho ľahostajným. Ako dobre vieme, v našom svete dualít, táto ľahostajnosť nie je priamo cnosťou: ten, kto nepozná obavy, ten, kto nikdy nepocítil strach, nedokáže rozpoznať odvahu alebo schopnosť prekonávať strach.

Prichádzame teda k záveru, že Odvaha je vznešený pocit a je práve preto vznešený, lebo sa prejavuje vtedy, keď sa stane spojencom Inteligencie. Odvaha, ktorá koná v prospech inštinktívnych, nie je ani tak odvahou, ako skôr nespútanou silou toho, čo je inštinktívne.

Prostredníctvom „Srdnatosti“ sa dostaneme vyššie, získame skutočnú rovnováhu: keď sa Srdce, prostredníctvom konania pre Dobro a Spravodlivosť, stane ľahkým ako pierko.

Delia Steinberg Guzmán
 Riaditeľka Medzinárodnej organizácie Nová Akropolis

SVET SYMBOLOV

Génius - strážny duch

Ak sa dnes o niekom povie, že je to génius, vieme, že je to človek, ktorý prešiel dlhou cestou premeny. Táto premena by sa dala prirovnať alchémickému dielu, kedy človek vo svojom vnútornom Atanore prostredníctvom mnohých procesov nachádza hlboko skrytý svoj vnútorný drahokam, ktorý, keď sa ponúkne svetu, rozjasní ho, zlepší a skrášli. Je to človek, ktorý objavil a prebudil silu svojho ducha. Občas môžeme mať pocit, že takýmto prerodom môžu prejsť len niektorí ľudia, vyvolení, žijúci pod ochrannými krídlami Fortúny – Šťasteny. No ak sa pozrieme do grécko-rímskej mytológie, zistíme, že byť géniom nie je privilégium len niektorých ľudí, ale že tento potenciál sa nachádza v každom z nás.

Duch inšpirátor

Génius je v mytológii popisovaný ako strážny duch každého človeka. Sprevádza dušu človeka od momentu jej vtelenia do hmoty po celý život až do momentu smrti. Celý čas bdie nad jeho osudom a je prítomný vo všetkých okamihoch. Prezentuje sa tiež ako duch inšpirátor alebo duch ochranca a duch, ktorý prináša príležitosti, predstavuje všetok ľudský potenciál, jeho možnosti a schopnosti a pomáha človeku, aby sa prejavili. Dalo by sa povedať, že inšpiruje človeka k prejavu jeho čistého a silného charakteru.

Nechať sa viesť Géniom

Byť géniom teda znamená nechať sa viesť týmto strážnym duchom, s vytrvalosťou a neoblomnosťou odhaľovať a rozvíjať všetky svoje skryté potenciály a schopnosti. Znamená to cibriť svoj charakter, aby bol pevný a zároveň žiarivý. Ak sa človek uberá smerom, ktorýmho jeho génius vedie, otvorí si postupne všetky dvere vedúce k jeho duši a práve tu sa skrýva všetka jeho sila, jeho možnosti, jeho hlboká ľudskosť. A ako dôsledok toho všetkého je jeho prejav taký, že ho môžeme označiť za génia – človeka s obrovskými vnútornými schopnosťami a potenciálom.

Narodeninový odkaz Génia

V mytológii sa ďalej dochovalo, že v deň svojich narodenín človek prinášal obeť svojmu Géniovi v podobe kvetín a medových koláčov v takom počte, aký vek práve dosiahol. Obdobie narodenín je pre každého dôležitým momentom, kedy máme možnosť sa zahľbiť sami do seba a pripomenúť si, že je stále možné sa zdokonaľovať, upevňovať svoj charakter a rásť až tam, kde nad nami lieta náš Génius. A keď doprajeme našej duši, aby aj ona rozťahla svoje krídla a vzlietla, ako to radí i Platón, potom sa náš let zjednotí s letom nášho Génia. Naše narodeniny sú okamihom, kedy sa vieme obzrieť späť a zamyslieť sa nad uplynulým rokom, vytiahnuť z neho a upevniť v sebe všetky skúsenosti hodné uchovania a vkročiť do nového roka nášho života nechávajúc za sebou všetky naše slabosti roka minulého.

Skrytá tvár v nás

V Ríme boli Géniovia zobrazovaní ako mladíci so zahalenou tvárou a rohom hojnosti. Génius je totiž pred nami skrytý, kým my sami nezačneme k nemu hľadať cestu. Ako hovorí Malý Princ v diele Antoina de Saint Exupéryho: „Dobre vidíme iba srdcom. To hlavné je očiam neviditeľné.“ Roh hojnosti sa neustále vznáša nad nami, a keď prekročíme naše obmedzené vnímanie sveta zmyslami a začneme sa riadiť našim kompasom srdca a duše, vystúpime k nášmu vnútornému bohatstvu a navyše naša duša sa zafarbí nikdy nekončiacou mladosťou.

Mária Miháľová

MÚDROŠŤ PRÍRODY

Čakanka obyčajná

O čakanke hovorí vo svojej básni Ľudmila Podjavorinská takto: „Na ceste, ceste z kameňa, vyrastá bylka zelená. Ju, sťaby z kejsi poroby, list nekrášli, kvet nezdobí.“ Čakanka obyčajná asi naozaj nie je nijako výnimočná rastlinka, pokiaľ ide o vzhľad – tvrdá, pomerne holá stonka, listy trochu ako púpava, doplnené bežnými modrými kvetmi. Darí sa jej „kade-tade“ pri cestách, či na rumoviskách, a možno aj kde-tu pri paneláku. Burina? Áno, ale rozhodne nie hocijaká, pretože je nesporne zdravá a liečivá. Tak poďme na chvíľu upriamiť pozornosť na túto „výživnú burinu“ a možno na budúce, keď na ňu narazíme, nezostane bez povšimnutia.

Odkiaľ má meno

Podľa legendy sa na čakanku premenila dievčina, ktorá čakala na svojho milého, kým sa nevráti z vojny. Stála pri ceste dlhé roky, plakala a hľadela do diaľky,

ale márne. Nakoniec sa od žiaľu premenila na modrý kvietok, ktorý dodnes s obľubou rastie pri cestách a voláme ho čakanka. Je pravda, že dnes nájdeme aj čakanku s bielymi alebo ružovkastými kvetmi, čo časom prinieslo aj rôzne aktualizované legendy. Ide však iba o mutáciu.

Záležitosti lásky

Už samotná legenda napovedá, že čakanka má v ľudovej tradícii nezameniteľné miesto na poli lásky. Tu nie je žiadnou burinou. Tu je dôležitou „pani rastlinou“. Naši predkovia ju niekedy nazývali aj korenie sv. Petra, pretože sa podľa tradície vykopáva zo zeme v deň zasvätený tomuto apoštolovi. Nesmie sa však zobrať holou rukou, pretože by tak okamžite stratila čarovnú moc. Má sa uchopiť do bieleho obrúška. Alebo sa tiež dobývala zo zeme holými nohami, a to na Veľký piatok. Jedným či druhým spôsobom získaná rastlina je každopádne spoľahlivým prostriedkom povzbudzujúcim lásku. Stačí, aby sa človek čakankou ľahučko dotkol vyvolenej osoby a láske bude dopriate.

Praktické využitie podľa ľudovej tradície

Dnes sa už asi čakankou nikto milovanej osoby nedotýka, ale nič nebráni tomu, aby aj dnešný človek pokojne ponúkol milovanej osobne nápoj z čakanky, ktorý sa dá úplne bežne kúpiť. Mnohé

súčasnú náhrady kávy sa totiž vyrábajú práve z koreňa čakanky. Naši predkovia si nápoj vyrábali sami. Jednoducho usušili koreň a potom ho zalievali horúcou vodou. Koreň čakanky sa dá využiť aj pri liečení zahlienených priedušiek a pľúc, pretože uľahčuje vykašliavanie. V litri vody povaríme 50 g sušeného koreňa a precedíme. Takýto odvar potom pijeme ráno a večer, zvyčajne 4 dni po sebe. Koreň sa zberá v septembri až októbri.

Čakanka tiež pomáha pri zápaloch. Vňať s kvetmi sparíme horúcou vodou a necháme odkvapkať. Ešte horúce priložíme na zapálené miesto a obviažeme. Zaujímavé je aj využitie vňate pri masážach. Usušenú ju naložíme na týždeň do liehu alebo silnej ražnej pálenky. No a týmto výťažkom potom potierame končatiny. Vňať čakanky sa zberá v júni až júli.

Súčasná veda a poznatky

Čakanka sa aj dnes pestuje na farmaceutické využitie. Obsahuje totiž inulín, čo je sacharid, ktorý sa štiepi až baktériami hrubého čreva. Práve preto je predmetom záujmu a stáva sa stále významnejším výživovým doplnkom pri redukčných režimoch u diabetikov. Vňať a korene čakanky pravej nachádzame dnes bežne v antidiabetických čajoch.

Pôsobí aj pri únave črevnej mikrobioty a pomáha pri zápche. Priaznivý vplyv má aj na funkciu pečene,

tvorbu žlče a zlepšuje trávenie. Dnes sú na tieto účely dostupné rôzne čaje alebo už hotové tinktúry z čakanky. K dispozícii sú aj rôzne masti na vonkajšie použitie, pretože čakanka pomáha uľaviť pri rôznych kožných problémoch ako sú vyrážky, ekzémy, podobne ako aj pri opuchoch.

Je vidieť, že v čakanke je „zakliate“ ďaleko viac než len smutná dievčina čakajúca na svojho milého. Nenápadne, ale isto k nám táto rastlina prehovára svojou skromnosťou a silou zároveň. Dokáže poskytnúť úľavu a liečiť rovnako ako hociktorá iná z jej známejších sestier. Tak teda venujme čakanke aspoň letmý pohľad vždy, keď pôjdeme okolo nej, ako malý prejav pozornosti a záujmu, ktorý si oprávnené zaslúži.

Mária Horváthová

Použitá literatúra:

- PAKOSTOVÁ, J., 2003. *Rostliny v magii*, Praha : Nakladatelství Vodňář, 2003. 180s. ISBN 80-86226-44-1
 HRUŠKA, B., 2015. *Ako sa liečiť rastlinami*, Praha : OTTOVO NAKLADATELSTVÍ, s.r.o., 2015. 455s. ISBN 978-80-7451-474-6
 PODJAVORINSKÁ Ľ., 1998. *Balady*, Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, spol. s. r. o., 1998. 30s. ISB 80-88735-79-3.
 JIRÁSEK, R. (2009). *Liečivé rastliny – pomocníci v liečbe cukrovky*. Edukafarm, ročník 1, číslo 1. Získané 7.8.2017 z <http://www.edukafarm.sk/soubory/casopisy/farmiNEWS/01-2009.pdf>

AKTUALITY NOVEJ AKROPOLIS NA SLOVENSKU

Stalo sa...

Kurz aromaterapie v Bratislave a Košiciach

Letné prázdniny sú obdobím, kedy v Novej Akropolis organizujeme mnoho aktivít pre našich členov v podobe dobrodružných výletov, tvorivých večerov, kurzov pre sebarozvoj, literárnych večerov, seminárov, večerov s kultúrou... jednoducho priateľských stretnutí, z ktorých odchádzame s novou inšpiráciou. Jedným z takýchto podujatí bol aj kurz aromaterapie, ktorý sa konal v Bratislave aj Košiciach a dozvedeli sme sa, čo všetko v nás vône môžu podnecovať, ako prispievajú k zdraviu fyzickému aj psychickému a ako môže správny výber esenciálneho oleja prispieť k vytvoreniu tej správnej atmosféry.

Pozývame Vás

- 8.9.2017 **Kreatívny kurz Obraz z paverpol**, Bratislava
 20.9.2017 **Dobrovoľnícke tvorivé dielne**, Bratislava
 21.9.2017 **Dobrovoľnícke tvorivé dielne**, Bratislava
 21.9.2017 **Deň otvorených dverí**, Bratislava

Informácie na: www.akropolis.sk